

Procjenjivanje i ocjenjivanje postignuća učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 11: Ocjenjivanje odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava u školama

Demokracija nije automatski mehanizam. Ona je s jedne strane povijesno postignuće u starim demokracijama, a s druge rezultat dugotrajnog procesa koji ovisi o specifičnoj situaciji pojedine zemlje. Demokratski stavovi ne nastaju sami od sebe, već ih svaka pojedina osoba treba stjecati kroz iskustva u društvenom kontekstu, u obitelji i u školi. Demokracija se ne može učiti samo u sklopu nastave Odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava. Ona se treba razvijati u svim formalnim i neformalnim strukturama škole. Škola stoga posjeduje ključnu ulogu u uspostavljanju stabilnog demokratskog društva. Osim toga, “demokratski ustrojena škola, koja demokratski i funkcionira, neće samo promicati odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava i pripremati svoje učenike da postanu angažirani i demokratski obrazovani građani; ona će na taj način postati i mnogo sretnija, kreativnija i uspješnija ustanova”.⁴²

Rad škola je moguće procijeniti korištenjem određenih kriterija za utvrđivanje kvalitete poučavanja Odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava, kao i stupnja ostvarenja i primjene vrijednosti ljudskih prava i demokracije u školama. To je moguće upotrebom metoda samovrednovanja.

Za evaluaciju Odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava u školama potrebni su pokazatelji koji upućuju na različite aspekte školovanja. Ta tri glavna područja su:⁴³

- kurikulum, učenje i poučavanje;
- školsko ozračje i etos;
- menadžment i razvoj.

Ti pokazatelji nadalje prikazuju odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava kao načelo školske politike i organizacije, te kao pedagoški proces.

U ovom svesku predstavljamo instrumente i pomagala za samovrednovanje škola, koji uključuju sve njene sudionike, a ne samo vanjske procjenitelje. Samovrednovanje u ovom kontekstu znači također promatranje vrednovanja kao polazišta procesa unapređenja, a ne kao završetka nekog procesa.

Za detaljniji opis mjerenja rada škole u pogledu demokratskog upravljanja vidi radne materijale 12 do 18.

⁴² Vijeće Europe (2007.), *Demokratsko upravljanje školama*, Strasbourg, str. 6.

⁴³ Vijeće Europe (2005.), *Demokratsko upravljanje školama*, Strasbourg.